

Examenul național de bacalaureat 2023

Proba E. c)

Istorie

Simulare

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „În România, liderii comuniști erau preocupați să reorganizeze agricultura, ca parte a planului general de a deține controlul deplin asupra economiei. [...] În consecință, în prima fază, 1949-1953, partidul [...] le-a oferit celor care se înscriau în gospodării agricole colective diverse beneficii [...]. Însă, cum puțini țărani erau dispuși să renunțe la pământurile și la animalele lor, partidul și agenții săi au recurs la alte metode. [...] Forța, pe care la început liderii politici au ezitat să o folosească, [...] a devenit instrumentul necesar. Amenințările și violența au căpătat diverse forme: țăranii înstăriți [...] au fost arestați, au fost închiși sau izgoniți departe de casă, iar proprietățile le-au fost confiscate. [...]

O încetinire a caracterizat a doua fază a colectivizării între 1953-1956. Motivele schimbării ritmului erau variate. [...] În cursul vizitelor lui Gheorghiu-Dej la Moscova din această perioadă, noii lideri sovietici și-au exprimat nemulțumirea în ceea ce privește performanța economică generală a României. Însă, conducătorii românilor erau [...] conștienți de neajunsurile producției agricole și de consecințele neglijării bunăstării materiale a populației. Prin urmare, erau dispuși, cel puțin pentru moment, să ia în considerare o abordare mai moderată a soluționării problemelor în mediul rural.”

(K. Hitchins, *Scurtă istorie a României*)

B. „În România, [...] în anii '80, comunismul «național» s-a dovedit totuși cel mai represiv [...], alături de comunismul albanez. Represiunea era într-adevăr o caracteristică a sistemului comunist [...].

România lui Nicolae Ceaușescu [...] a trebuit să facă față, încă din a doua jumătate a anilor '70, unei grave crize economice și sociale, provocând o contestare puternică. Dacă această mișcare se înscrie în linia luptelor pentru libertăți democratice care se manifestaseră și în alte țări, în România ea a avut rădăcini mai ales în mediile muncitorești. Marea grevă a celor treizeci și cinci de mii de mineri din Valea Jiului din august 1977, demonstrațiile și grevele din vara anului 1980 [...], revolta de pe Valea Motrului din toamna anului 1981 și alte manifestații contestatate au provocat o dură represiune din partea puterii lui Ceaușescu. [...] Cu succes momentan, dar inutil pe termen lung, deoarece manifestații și greve au izbucnit din nou în 1987, culminând, în noiembrie, cu mișcarea populară de la Brașov [...]. Ciocnirile cu forțele de ordine au fost violente [...]; s-au efectuat sute de arestări.” (S.Courtois, N.Werth, J.L.Panné, A.Paczkowski, K.Bartosek, J.L.Margolin, *Cartea neagră a comunismului*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți un spațiu istoric precizat în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **B**, o informație referitoare la acțiunile din perioada 1977-1987. **2 puncte**
3. Menționați câte un lider politic precizat în sursa **A**, respectiv în sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei conform căreia comunismul «național» are caracter represiv. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați alte două practici politice totalitare din statul român, în afara celor la care se referă sursele **A** și **B**. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două practici politice utilizate în primele patru decenii ale secolului al XX-lea, în statul român. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Noul țar Nicolae I (1825-1855) era hotărât să urmărească interesele Rusiei în Principatele Române, iar în 1826 l-a silit pe sultan să accepte Convenția de la Akkerman. Aceasta reafirma statutul Rusiei ca «putere protectoare» și le cerea domnitorilor, boierilor și conducerii otomane să țină seamă de «observațiile» ambasadorului rus la Constantinopol în ceea ce privește Principatele. Cu toate acestea, dezacordurile majore cu otomanii [...] au persistat, iar în aprilie 1828 Rusia a declarat război. Armatele rusești au ocupat Valahia și Moldova [...]. Până în august 1829 trupele rusești străpunseseră apărarea otomană [...] și se pregăteau să înainteze spre Constantinopol. Liderii otomani au conștientizat faptul că se aflau într-o situație fără ieșire și au acceptat termenii păcii impuse de ruși. [...] Tratatul de la Adrianopol, semnat în [...] 1829, s-a dovedit a fi piatra de hotar în dezvoltarea [...] Principatelor. [...]

În Valahia, Alexandru Ghica (1834-1842) era dornic să fie monarh național și să se situeze deasupra partidelor, însă ideea sa de conducător puternic a făcut imposibilă cooperarea cu boierii [...]. Nici succesorul său, Gheorghe Bibescu (1842-1848), nu a reușit să-i domolească pe boieri, care l-au acuzat de ambiții autoritariste. În Moldova, domnitorul Mihail Sturdza (1834-1849) [...] a urmărit cu fermitate două obiective: sporirea propriei autorități și menținerea unor bune relații cu Rusia [...]. Neînțelegerile lui cu fiii boierilor [...] s-au transformat într-o confruntare deschisă, aceștia din urmă considerându-l pe Sturdza apărătorul vechii ordini [...].

Cel mai important progres economic din Principate a fost fără îndoială largirea comerțului extern. Marea Britanie și Franța au intrat în competiție pentru materiile prime românești alături de Imperiul Otoman și Austria [...]. Exporturile românești în Vest erau constituite, desigur, din produse agricole, în primul rând cereale și animale. Importurile erau preponderent bunuri de consum pentru cei bogați, precum textile, sticlărie și blănuri [...].”

(K. Hitchins, *Scurtă istorie a României*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți *puterea protectoare* a Principatelor Române, precizată în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați un stat interesat de relații economice cu Principatele Române și o caracteristică a comerțului românesc, precizate în sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la relațiile ruso-otomane. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la viața politică din spațiul românesc în perioada 1834-1849, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia statul român se consolidează prin măsuri adoptate în perioada 1862-1870. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre evoluția spațiului românesc în secolele al XIII-lea – al XVIII-lea, având în vedere:

- precizarea unei autonomii locale atestate în spațiul românesc, în prima jumătate a secolului al XIII-lea și menționarea a două aspecte referitoare la aceasta;
- prezentarea unui fapt istoric care a contribuit la constituirea Țării Românești, desfășurat în deceniile trei-șase ale secolului al XIV-lea;
- menționarea unei acțiuni desfășurate în spațiul românesc est-carpatic, în a doua jumătate a secolului al XIV-lea și a unei caracteristici a acestei acțiuni;
- formularea unui punct de vedere referitor la organizarea unei instituții centrale politice din spațiul românesc, în secolul al XVI-lea – primele două decenii ale secolului al XVIII-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

Examenul național de bacalaureat 2023

Proba E. c)

Istorie

Simulare

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: România, Moscova **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: *manifestații contestatare au provocat o dură represiune din partea puterii lui Ceaușescu, manifestații și greve au izbucnit și în 1987 etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
3. **câte 3 puncte** pentru fiecare răspuns: Gheorghiu-Dej, Nicolae Ceaușescu/Ceaușescu **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).** (3px2=6p)
4. **3 puncte** pentru scrierea literei **B**
5. **7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilite între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză, respectiv efect*)
Exemple: Cauză: *În România, liderii comuniști erau preocupați să reorganizeze agricultura, ca parte a planului general de a deține controlul deplin asupra economiei.* și efect: *În consecință, în prima fază, 1949-1953, partidul [...] le-a oferit celor care se înscriau în gospodării agricole colective diverse beneficii SAU Cauză: conducătorii românilor erau [...] conștienți de neajunsurile producției agricole și de consecințele neglijării bunăstării materiale a populației și efect: Prin urmare, erau dispuși, cel puțin pentru moment, să ia în considerare o abordare mai moderată a soluționării problemelor în mediul rural etc.*
6. **câte 1 punct** pentru menționarea oricăror alte două practici politice totalitare din statul român, în afara celor la care se referă sursele **A** și **B** **(1px2=2p)**
Exemple: adoptarea Constituției din 1948/1952/1965, cenzura, cultul personalității **etc.**
câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărei practici politice menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la practica politică **(2px2=4p)**
7. **4 puncte** pentru menționarea oricărei asemănări între două practici politice utilizate în primele patru decenii ale secolului al XX-lea, în statul român **Exemple:** vizează drepturi și libertăți ale cetățenilor, stabilesc organizarea instituțiilor în stat **etc.** **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

SUBIECTUL al II – lea

(30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: Rusia **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru răspunsul: al XIX-lea **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
3. **3 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: Marea Britanie, Franța, Imperiul Otoman, Austria
3 puncte pentru menționarea oricărei caracteristici a comerțului românesc, precizate în sursa dată
Exemple: *Cel mai important progres economic din Principate a fost fără îndoială lărgirea comerțului extern, exporturile românești în Vest erau constituite din produse agricole etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
4. **câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații referitoare la relațiile ruso-otomane **(3px2=6p)**
Exemple: *Noul țar Nicolae I (1825-1855) era hotărât să urmărească interesele Rusiei în Principatele Române, iar în 1826 l-a silit pe sultan să accepte Convenția de la Akkerman; Cu toate acestea, dezacordurile majore cu otomanii [...] au persistat, iar în aprilie 1828 Rusia a declarat război.; până în 1829 rușii străpunseseră apărarea otomană etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**

5. **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la viața politică din spațiul românesc în perioada 1834-1849
câte 3 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat **(3px2=6p)**
Exemple: Viața politică din spațiul românesc în perioada 1834-1849 se caracterizează prin existența situațiilor tensionate între domni și boieri. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *În Valahia, Alexandru Ghica (1834-1842) era dornic să fie monarh național și să se situeze deasupra partidelor, însă ideea sa de conducător puternic a făcut imposibilă cooperarea cu boierii [...].* și *Neînțelegerile lui cu fiii boierilor [...] s-au transformat într-o confruntare deschisă, aceștia din urmă considerându-l pe Sturdza apărătorul vechii ordini.* SAU În viața politică din spațiul românesc, în perioada 1834-1849, se remarcă preocuparea domnilor pentru consolidarea puterii. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *În Valahia, Alexandru Ghica (1834-1842) era dornic să fie monarh național și să se situeze deasupra partidelor, însă ideea sa de conducător puternic a făcut imposibilă cooperarea cu boierii [...].* și *În Moldova, domnitorul Mihail Sturdza (1834-1849) [...] a urmărit cu fermitate două obiective: sporirea propriei autorități și menținerea unor bune relații cu Rusia [...] etc.*
Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului care cuprinde atât punctul de vedere, cât și informațiile/informația. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.
6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (**de exemplu:** adoptarea Legii rurale, adoptarea Constituției din 1866 **etc.**) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

SUBIECTUL al III – Iea

(30 de puncte)

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru precizarea oricărei autonomii locale atestate în spațiul românesc, în secolul al XIII-lea (**de exemplu:** voievodatul lui Litovoi, cnezatul lui Ioan **etc.**)
câte 3 puncte pentru menționarea oricăror două aspecte referitoare la autonomia precizată (**de exemplu:** este atestată în izvorul istoric *Diploma cavalerilor ioaniți*, este localizată în spațiul românesc sud-carpatic, conducătorul autonomiei are atribuții militar-administrative **etc.**) **(3px2=6p)**
 - **2 puncte** pentru menționarea oricărui fapt istoric care a contribuit la constituirea Țării Românești, desfășurat în deceniile trei-șase ale secolului al XIV-lea (**de exemplu:** lupta de la Posada, crearea Mitropoliei Țării Românești **etc.**)
3 puncte pentru prezentarea faptului istoric menționat - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la faptul istoric și se utilizează relația cauză-efect
1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la faptul istoric
 - **câte 3 puncte** pentru menționarea oricărei acțiuni desfășurate în spațiul românesc est-carpatic, în a doua jumătate a secolului al XIV-lea (**de exemplu:** *descălecatul* lui Bogdan, Petru I Mușat organizează instituții centrale **etc.**) și a oricărei caracteristici a acestei acțiuni (**de exemplu:** înlăturarea urmașilor lui Dragoș, constituirea Moldovei **etc.**; consolidarea statului medieval Moldova, centralizarea puterii **etc.**) **(3px2=6p)**
 - **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la organizarea unei instituții centrale politice din spațiul românesc în secolul al XVI-lea – primele două decenii ale secolului al XVIII-lea (**de exemplu:** Acțiunile care vizează organizarea unei instituții centrale politice din spațiul românesc, în secolul al XVI-lea – primele două decenii ale secolului al XVIII-lea, sunt realizate de Imperiul Otoman; În secolul al XVI-lea – primele două decenii ale secolului al XVIII-lea intervin modificări în organizarea unei instituții centrale politice din spațiul românesc. **etc.**)
4 puncte pentru sustinerea punctului de vedere formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)
- Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:**
- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat
1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat
 - **1 punct** pentru **structurarea eseului** (introducere - cuprins - concluzie)
 - **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice
1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice
 - **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu**